

Modernare adoptionsregler – Betänkande av 2008 års adoptionsutredning (SOU 2009:61).

Samhällets Styvbarns remissvar 30 maj 2010

Riksförbundet för Samhällets Styvbarn inbjöds den 4 december 2009 av Socialdepartementet att lämna remissvar på betänkandet ”Modernare adoptionsregler – Betänkande av 2008 års adoptionsutredning (SOU 2009:61)”. Denna utredning finns på regeringens webbplats: <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/129301>

Betänkandets bakgrund är denna:

Vid regeringssammanträde 22 november 2007 fattades beslut om att kalla en särskild utredare för att göra en allmän översyn av de centrala bestämmelser som rör adoption. Till särskild utredare utsågs hovrättsrådet Anne Kutteneuler.

I vårt remissvar uppehåller vi oss vid de avsnitt som rör samhällsomhändertagna barn. De avsnitt som rör privat omhändertagande, t.ex. internationella adoptioner faller utanför vårt arbetsfält, och vi har därför inte kommenterat de avsnitten. Vi berör i vårt svar endast sådant som har betydelse för barn i familjehem.

Våra ställningstagande i remissvaret grundas på det [beslut om familjehemsvård och adoptioner](#) som togs av Samhällets Styvbarns årsstämma 9 januari 2010.

Nedan följer Samhällets Styvbarns remissvar, daterat 30 maj 2010.

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på ”Modernare adoptionsregler – Betänkande av 2008 års adoptionsutredning” (SOU 2009:61).

Riksförbundet för Samhällets Styvbarn har inbjudits att lämna synpunkter på

adoptionsutredningens betänkande.

Samhällets Styvbarn grundades 2004 och är intresseorganisation för de vuxna, vilka som barn varit omhändertagna av samhället på barnhem, fosterhem, familjehem eller andra institutioner.

I vårt remissvar uppehåller vi oss främst vid de delar av betänkandet som berör frågor av betydelse för barn som omhändertagits av samhället enligt Socialtjänstlagen (2001:453, SoL) och Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Kap. 6. Ett tydligare barnperspektiv i ärenden om adoption.

Avsnitt 6.4. Vi understödjer förslaget att det i 4. kap. föräldrabalken införs en skrivning om barnets bästa vid beslut i adoptionsfrågor. (s. 94)

Kap. 9. Föräldrars samtycke till adoption.

Avsnitt 9.4. Vi understödjer utredningens uppfattning att den gällande huvudregeln, att den som är under 18 år inte får adopteras mot sina föräldrars samtycke, bibehålls. (s. 139)

Det ingår inte i utredningens uppdrag att behandla uppväxtvillkor för barn placerade i familjehem, eller det eventuella behovet av att underlätta adoptioner av dessa. (bl.a. s. 143, se även direktivet) Vi instämmer i utredningens bedömning att dessa frågor dock hänger samman med frågan om en adoption bör kräva samtycke av föräldrarna. (s. 143f.) Vi instämmer i utredningens bedömning att denna föräldrarnas vetorätt inte är anledningen till det låga antalet nationella adoptioner. Orsaken torde istället vara att de som handlägger barnärenden inte reser frågan. (s. 144, 146)

Vi välkomnar därför utredningens bedömning att det finns särskild anledning att vara försiktig med inslag av tvång vid adoptioner. (s. 144) Vi understödjer utredningens förslag att Socialstyrelsen får i uppdrag att ta fram arbetssätt som främjar samförståndslösningar i frågor om nationell adoption. (s. 139) Vi vill understryka att inslag av påtryckning och övertalning enligt vårt synsätt inte bör få tillgripas vid dessa samförståndslösningar.

Avsnitt 9.5. Eftersom adoption är en åtgärd med rättsverkningar för barn och föräldrar som inte kan upphävas, så är det av största vikt att den eller de föräldrar som ger sitt samtycke till adoption, är grundligt informerade om konsekvenserna. Vi understödjer därför att de som utreder adoption skall informera föräldrarna om rättsverkningarna, skall erbjuda rådgivning, samt skall förvissa sig om inställningen hos barnets föräldrar (s. 150). Vi önskar dock att de riktlinjerna som förslås utfärdas av Socialstyrelsen har mer bindande skrivningar i detta avsnitt, än vad som finns i betänkandet.

Kap. 10. Barnets rätt att komma till tals och påverka.

Avsnitt 10.3. Det är viktigt att barnet självt får komma till tals om det är möjligt. Vi understödjer därför förslagen att huvudregeln skall vara att ingen som fyllt 12 år skall kunna adopteras utan eget samtycke, samt att det tidigare undantaget för barn mellan 12 och 16 tas bort. (s. 157) Men det finns bland barn under 12 års ålder även de med förmåga och önskan att ha en egen uppfattning. Vi vuxna bör inte underkänna ett t.ex. 10- eller 11-årigt barn som motsätter sig adoption. Vi vill därför kraftigt understryka att, huvudregeln till trots, det för oss är självklart att man inte skall adoptera barn under 12 års ålder i de fall barnet ger uttryck för att det motsätter sig detta.

Kap. 13. Andra frågor som rör 4 kap. föräldrabalken.

Avsnitt 13.3. Vi understödjer förslaget att ett barn så snart det är lämpligt skall underrättas om att det är adopterat. Det är vår uppfattning att alla adoptioner ska vara så kallade *öppna*

adoptioner. Barnet skall alltså ha rätt till kunskap om och kontakt med sina biologiska föräldrar.

Detta remissvar har utarbetats av fil.dr Benny Jacobsson, organisationssekreterare i Riksförbundet för Samhällets Styvbarn, och uttrycker Samhällets Styvbarns uppfattning.

På uppdrag av Förbundsstyrelsen, Riksförbundet för Samhällets Styvbarn,
Stockholm den 30 maj 2010,

/Anne Skånér/

Ordförande i Riksförbundet
för Samhällets Styvbarn

/BJ